	ЈЗУ „Дом здравља“ Градишка Ул. Младена Стојановића бр. 18, Градишка			УП-ДЗ-004
	<i>Одржавање хигијене</i>			
Страна 1 од 13	Издање:	Важи од:	Одобрио	Копија број
	друго	01.03.2022.	Мр Синиша Ацић, Директор	Е

1 ПРЕДМЕТ И ПОДРУЧЈЕ ПРИМЈЕНЕ

1.1 Предмет упутства

Овим упутством уређује се спровођење мјера одржавања хигијене у ЈЗУ „Дом здравља“ Градишка и то:

- поступак чишћења, дезинфекције и деконтаминације радних просторија и површина, опреме, дневних боравака и санитетских возила,
- прања веша и
- поступак дезинсекције и дератизације.

1.2 Подручје примјене

Упутство се примјењује у свим организационим јединицама ЈЗУ „Дом здравља“ Градишка.

1.3 Надлежности за примјену

За примјену овог упутства на нивоу ЈЗУ „Дом здравља“ Градишка одговорна је главна сестра Дома здравља, а на нивоу служби одговорна је надзорна сестра службе.

1.4 Искључења

Нема.

2 ВЕЗА С ДРУГИМ ДОКУМЕНТИМА

2.1 Референтни документи

- Закон о заштити на раду,
- Закон о заштити становништва од заразних болести,
- Стандарди за сертификацију за домове здравља у Републици Српској,
- Стандарди за акредитацију за амбуланте/тимове породичне медицине
- Стандарди за акредитацију за центре за заштиту менталног здравље,
- Стандарди за акредитацију центара за рехабилитацију у заједници.

2.2 Остали документи

- ПР-ДЗ-022 Управљање интрахоспиталним инфекцијама,
- ПР-ДЗ-017 Управљање медицинским отпадом,
- ПР-ДЗ-005 Мјере заштите здравља запослених,
- ПР-ДЗ-010 Набавка,
- ПР-ДЗ-002 Управљање записима,
- ПР-ДЗ-004 Управљање људским ресурсима,
- ПР-ДЗ-005 Поступак организовања и спровођења обуке запослених,
- ПР-ДЗ-011 Планирање.

3 ТЕРМИНИ И СКРАЋЕНИЦЕ

3.1 Термини

Радна средина: скуп услова у којима се обавља рад.

	Страна 2 од 13	Издање:	Важи од:	УП-ДЗ-004
		друго	01.03.2022.	

Контролисање: вредновање усаглашености с утврђеним критеријумима које се спроводи посматрањем и процјењивањем уз мјерење, испитивање или процјењивање, када је то потребно.

Инфекција (*inficere* - "онечистити", "заразити") означава заразу, односно продор, присуство и размножавање инфективних узročника у организму човјека, чије дјеловање може да изазове поремећај нормалног функционисања организма и чија посљедица може бити болест и/или смрт.

Потенцијално инфективни материјал подразумева крв, сперму, вагинални секрет, као и друге тјелесне течности које садрже крв, као и ликвор, плеурална течност, синовијална течност, перикардијална течност и амнионска течност. Ризик од ових течности је непознат. Фецес, назални секрет, пљувачка, спутум, зној, сузе, урин и повраћена маса не сматрају се потенцијално инфективним, осим ако садрже крв. Ризик за трансмисију путем ових материјала је екстремно низак.

Одржавање хигијене: скуп систематских активности непосредног рада на чишћењу, прању, дезинфекцији, дезинсекцији и дератизацији.

Деконтаминација: уклањање штетних честица (хемијских, радиоактивних, и др.) из неке средине или са загађених предмета механичким, физичким путем, или помоћу хемијских средстава (деконтаминатора, нпр. детерџената).

Дезинфекција: поступак којим се редукује број микроорганизама на тијелу, у води, храни, на предметима и у просторијама уклањањем, инактивирањем или привременим спречавањем њиховог размножавања и раста на површинама или предметима. Поступак дезинфекције не уништава споре. Дезинфекција може бити механичка (прање, кречење), физичка (излагање топлоти) и хемијска (примјена хемијских средстава - дезинфицијенса).

Стерилизација: процес уклањања свих живих микроорганизама - бактерија, вируса, гљива и паразита, при коме се микроорганизми потпуно уништавају (вегетативни облици и споре). Стерилизација је апсолутан појам, тј. не постоје ступени стерилизације.

3.2 Скраћенице

Нема.

4 ОПИС ПОСТУПКА

4.1 Опште

Поступак одржавања хигијене у ЈЗУ „Дом здравља“ Градишка, обухвата (најмање) сљедеће елементе:

- план провођења мјера одржавања хигијене,
- провођење мјера,
- контролу примјене мјера,
- вођење одговарајућих евиденција.

Ови поступци спровode се у складу с документованим планом и документованим поступцима.

	Страна 3 од 13	Издање:	Важи од:	УП-ДЗ-004
		друго	01.03.2022.	

4.2 План одржавања хигијене

Надзорна и/или тимска сестра службе/амбуланте ЈЗУ „Дом здравља“ Градишка планира и врши контролу одржавања хигијене у својој служби. Планирање се врши сагласно процедури *ПР-ДЗ-011 Планирање*.

План одржавања хигијене прави се за сваку службу и садржи:

- мјеста која подлијежу одржавању хигијене,
- врста и учесталост активности у вези с одржавањем хигијене за свако такво мјесто,
- прибор, опрема, хемикалије и дуги материјали који се користе у процесу одржавања хигијене,
- надлежности за одржавање хигијене на сваком мјесту из плана,
- начин евидентирања спроведених мјера одржавања хигијене,
- поступак и учесталост контроле мјера хигијене и надлежности за ову контролу,
- поступак и учесталост контроле ефикасности примјењених мјера.

За одржавање санитарних чворова за пацијенте, надзорна и/или тимска сестра службе/амбуланте прави посебан мјесечни план задужења спремачица.

4.3 Поступак одржавања хигијене

4.3.1 Опште

У свим радним просторијама у установи, укључујући и магацински простор, предмет чишћења су подне површине, санитарни уређаји, прозори и врата, радне површине, опрема и апарати. У одржавање хигијене просторија спада и уклањање отпада и провјетравање просторија.

4.3.2 Подне површине

Чишћење и прање подних површина, осим у санитарним чворовима (описано у 4.3.5) и дневним боравцима (описано у 4.6), врши се најмање једном у току једне смјене, а по потреби и чешиће, тј. довољан број пута да простор буде стално чист. Чишћење се обавља искључиво топлом водом и средством за чишћење подних површина, цогером, четком, крпом или спужвом.

За чишћење није дозвољена употреба метле и суве четке да би се избјегло распршивање микроорганизама по ваздуху.

Дезинфекција свих подних површина обавезно се проводи једном дневно, примарно препаратима хлора, а може се користити и неки други препарат, доступан на локалном тржишту, у разблажењу прописаном на упутству за употребу. Пожељно је да се користе препарати који имају и освјежавајући ефекат.

За чишћење и дезинфекцију подних површина задужена је спремачица у служби.

Контролу над спроведеним поступцима чишћења и дезинфекције врше тимске сестре/техничари у амбулантама породичне медицине, односно надзорна сестра сваке службе ЈЗУ „Дом здравља“ Градишка. Контрола се врши сваки дан и евидентира се у *ОБ-ДЗ-014 Евиденција чишћења*.

	Страна 4 од 13	Издање:	Важи од:	УП-ДЗ-004
		друго	01.03.2022.	

4.3.3 Предмети и површине с којима пацијенти долазе у контакт

Чишћење и прање предмета и површина с којима пацијенти долазе у контакт (радни столови, пултови, столице у чекаоницама и др.) врши се свакодневно. За чишћење и прање тих површина задужена је спремачица у служби ЈЗУ „Дом здравља“ Градишка.

Дезинфекција квака на вратима, рукохвата на стубишту, пулта, телефонских слушалица и др. се врши свакодневно, на крају друге смјене обавезно, али и чешће када је то индиковано. Дезинфекција се проводи вишекратним пребрисавањем радне површине одговарајућим дезинфекционим средством (препарати хлора у разблажењу прописаном на упутству за употребу, 70% етил алкохол). За дезинфекцију поменутих радних површина задужена је спремачица у свакој служби ЈЗУ „Дом здравља“ Градишка.

4.3.4 Опрема и апарати

Одржавање хигијене опреме и апарата (лежајеви за интервенције, терапијска колица, носила за пренос пацијената, столови и друге површине на рендгену гдје пацијент легне или гдје стави браду и наслони груди ради сликања, колица за инструменте, немедицински и медицински апарати), врши се у складу са упутствима произвођача. Све површине, које у процесу пружања здравствене услуге долазе у контакт с пацијентом, чисте се и дезинфикују након сваког пацијента. Начин који обезбјеђује да буду увијек чисти и погодни за употребу чини: пребрисавање, дезинфекција, једнократне плахте и компресе и парочистач.

У циљу контроле интрахоспиталних инфекција, потребно је **апарат за мјерење крвног притиска** свакодневно пребрисати дезинфекционим средством, 5% раствором хлорхексидина или 70% етил-алкохола, а код сумње на високо контагиозно заразно обољење дезинфекција се врши и додатно, одмах након употребе.

Након употребе, **термометар** се пере топлом водом и средством за прање, испира текућом водом и у 70% раствору етил-алкохола држи најмање 30 минута, након чега се посушује стерилном газом и одлаже у заштитни штит до следеће употребе.

Описани поступак прања, дезинфекције и чувања примјењује се и за **маске инхалатора** које се до следеће употребе чувају у посебној касети.

Код свих **осталих медицинских апарата и уређаја** (стетоскоп, отоскоп и др.) после сваког кориштења обавезно се дезинфикују контактне површине апарата дезинфекционим средством предвиђеним упутством за употребу апарата, водећи рачуна да се не употријеби дезинфекционо средство које може оштетити контактни дио апарата.

Поступци стерилизације медицинских инструмената и другог медицинског материјала спроводе се сагласно упутству УП-ДЗ-002 *Поступак стерилизације*.

4.3.5 Санитарне просторије и санитарна опрема

Прање умиваоника у ординацијама, соби за интервенције и канцеларијама, проводи се два пута на дан топлом водом и детергентом, након чега се нанесе дезинфекционо средство. Исто правило примјењује се за санитарне просторије који користи особље, а спроводи се и чешће по указаној потреби.

Чишћење и прање санитарних просторија које користе пацијенти и посјетиоци, проводи се шест пута дневно, на свака три сата, а по потреби и чешће. Истовремено се чисте и подови у санитарним чворовима.

	Страна 5 од 13	Издање:	Важи од:	УП-ДЗ-004
		друго	01.03.2022.	

Прање зидне керамике обавља се једанпут седмично, топлом водом, детерџентом и парочистачем.

Прибор за чишћење санитарног чвора не смије се користити за чишћење других просторија и радних површина, нити се смију одлагати заједно.

4.3.6 Прање прозора и врата

Прозори се перу једанпут мјесечно, а врата једанпут седмично. Прање прозора и врата врши се и чешће, ако за то постоји потреба. Прозори се перу топлом водом и детерџентом за прање стакла, а посушују се гуменим брисачем и парочистачем. Врата се перу такође топлом водом, спужвом, детерџентом и парочистачем. Након испирања чистом водом врата се посушују сувом, чистом крпом и парочистачем.

За прање прозора и врата задужена је спремачица у служби ЈЗУ „Дом здравља“ Градишка или спремачица коју одреди главна сестра Дома здравља.

4.3.7 Поступак чишћења у случају просипања инфективног медицинског отпада

У току руковања инфективним отпадом може да дође до просипања и контаминације околине, чак и ако су предузете све мјере превенције. Особље мора да буде обучено за поступање у таквим ситуацијама. Поступак у случају просипања инфективног медицинског отпада одвија се сагласно *ПР-ДЗ-017 Управљање медицинским отпадом* и *УП-ДЗ-005 Мјере заштите здравља запослених*.

Чишћење подних површина упрљаних крвљу и другим излучевинама, након механичког чишћења и прања, захтијева и дезинфекцију подних површина и одвија се на сљедећи начин:

- посути дезинфекционо средство концентрично, почев од спољње границе ка центру, по просутом отпаду и оставити да дјелује у периоду одређеним упутством произвођача;
- након тог периода, покупити просути отпад у жуту пластичну кесу за инфективни отпад или у контејнер за оштре предмете;
- у исту кесу ставити и прибор којим је извршено чишћење;
- извршити дезинфекцију контаминираног простора;
- обавијестити комисију за управљање медицинским отпадом према поступку наведеним у *ПР-ДЗ-017 Управљање медицинским отпадом*.

Прибор за чишћење просутог инфективног материјала налази се само у просторији за привремено складиштење инфективног материјала и користи се само у случају просипања инфективног материјала.

Прибор чини:

- лопата, цогер и крпа;
- пластична канта са поклопцем;
- кесе за скупљање инфективног отпада;
- дезинфекционо средство на бази хлора;
- дебље гумене рукавице, одговарајуће за чишћење;
- детерџент, сунђери / крпе;
- лична заштитна опрема: заштитне наочаре, маска за лице, дебље, гумене рукавице и водоотпорну кецеља.

	Страна 6 од 13	Издање:	Важи од:	УП-ДЗ-004
		друго	01.03.2022.	

4.4 Одлагање отпада

Комунални отпад, у свим службама ЈЗУ „Дом здравља“ Градишка, се одлаже у затворене или отворене канте за отпатке у које се претходно ставља ПВЦ врећица. Врећице требају да буду водоотпорне и довољно чврсте. Комунални отпад односи се свакодневно, или чешће ако се врећица напуни, у завезаним ПВЦ врећицама у контејнер унутар круга Дома здравља. ПВЦ врећице се односе у контејнер прије чишћења подних и радних површина. За одношење ПВЦ врећица задужена је спремачица.

Одлагање медицинског отпада дефинисано је процедуром *ПР-ДЗ-017 Управљање медицинским отпадом*.

4.5 Провјетравање просторија

Провјетравање просторија, као мјера одржавања хигијене просторија, проводи се два пута дневно по пола сата (у вријеме паузе у првој и другој смјени), за шта су задужени радници који раде у тим просторијама, без обзира на квалификацију. Провјетравање се врши природним путем, а спроводи се и чешће, уколико се укаже потреба.

4.6 Чишћење и дезинфекција дневног боравка

Дневни боравак се чисти свакодневно, седмично и мјесечно.

Под чишћењем које се проводи свакодневно подразумијева се уклањање отпада, провјетравање и вентилација, пребрисавање радних и подних површина, са или без употребе детерџента и парочистача што зависи од степена запрљаности.

Седмично чишћење дневног боравка подразумијева прање подних површина топлем водом, антисептичним детерџентом и четком, те испирање млазом воде или парочистачим. Седмично се врши прање зидне керамике детерџентом, топлем водом и четком или парочистачем, као и улазних врата у кухињу и трпезарију.

Мјесечно чишћење је генерално чишћење дневног боравка с прањем и рибањем подних и радних површина, судопера, посуђа, фрижидера, шпорета, врата и прозора уз употребу одговарајућих детерџената и парочистача. Мјесечно се такође одмрзавају фрижидери, а замрзивачи једанпут у шест мјесеци.

Седмично чишћење врши се петком послије радног времена, а мјесечно чишћење проводи се задњег петка у мјесецу.

Дезинфекција дневног боравка врши се једном седмично након прања и то једнократним пребрисавањем подних и радних површина препаратима хлора намијењених за дезинфекцију у прехранбеној индустрији, угоститељству и туризму. Дезинфекција се врши и чешће, увијек при сумњи, појави и у току трајања заразне болести или епидемије. Дезинфекција посуђа и прибора за јело и за припремање obroка, врши се потапањем у дезинфекционо средство у трајању од 30 минута. Након тога, посуђе и прибор испира се под млазом питке воде и одлаже да се природно осуши.

За чишћење и дезинфекцију дневног боравка задужена је спремачица, а надзор врши главна сестра ЈЗУ „Дом здравља“ Градишка или особа коју је она овластила.

4.7 Чишћење и дезинфекција санитарских возила

Чишћење санитарских возила врши се сваки дан послије употребе, а по потреби, врши се и чешће да би возило увијек било чисто и погодно за намјену. Превоз умрлих лица санитарским возилом је забрањен, уколико лице није умрло у току транспорта.

	Страна 7 од 13	Издање:	Важи од:	УП-ДЗ-004
		друго	01.03.2022.	

Дезинфекција санитарских возила врши се редовно, једанпут седмично, што подразумејева чишћење и дезинфекцију свих површина, опреме и апарата. Ванредно чишћење и дезинфекција возила врши се увијек када је санитарско возило умрљано крвљу и/или излучевинама приликом транспорта болесника, као и у случају смрти превоженог лица у току транспорта. У таквим случајевима, чишћење и дезинфекција врше се на начин описан у тачки 4.3.7.

Чишћење и дезинфекцију санитарских возила врши возач који је користио возило.

4.8 Чишћење и дезинфекција радних просторија током пандемије COVID - 19

Током трајања пандемије изазване вирусом SARS CoV-2, поред редовне дезинфекције и чишћења које обављају спремачице, потребно је једном седмично извршити дезинфекцију раствором хлора помоћу прскалице свих градских и теренских амбуланти у Служби породичне медицине, Служби хитне медицинске помоћи, Консултативно - специјалистичкој служби, Хигијенско - епидемиолошкој служби, Служби лабораторијске дијагностике, Стоматолошкој служби, Центру за физикалну рехабилитацију у заједници и Центру за заштиту менталног здравља.

Респираторну амбуланту потребно је дезинфиковати између смјена уколико ради у двије смјене, а уколико ради у једној смјени на крају смјене сваки дан.

Дезинфекцију врши радник запослен на одржавању хигијене у Хигијенско - епидемиолошкој служби. О спроведеној дезинфекцији потребно је водити евиденцију.

4.9 Прибор и средства за одржавање хигијене

4.9.1 Опште

Дом здравља располаже прибором за одржавање хигијене који је погодан за коришћење у складу с планом. За критична мјеста, Дом здравља обезбјеђује прибор који се користи само на том мјесту.

У Дому здравља одређена су мјеста за чување прибора за одржавање хигијене када он није у употреби. На оваквим мјестима чува се само чист и исправан прибор.

Дом здравља настоји да се у процесу одржавања хигијене користе само хемикалије које не угрожавају животну средину и здравље руковалаца. Уколико то није могуће, Дом здравља осигурава да се са сваком опасном/отровном хемикалијом поступа у складу с правилима за безбједно руковање и заштиту животне средине.

Уколико се за дезинфекцију користе раствори који се припремају у установи, за њихову припрему и контролу погодности за употребу задужен је Хигијенско-епидемиолошка служба.

4.9.2 План обезбјеђења средстава за одржавање хигијене

Планирање и набавку прибора и средстава за одржавање хигијене, као што су крпе, четке, средства за чишћење, дезинфицијенси и слично, у ЈЗУ „Дом здравља“ Градишка врши надзорна сестра службе на основу поступка описаног у процедурама *ПР-ДЗ-011 Планирање* и *ПР-ДЗ-010 Набавка*, на обрасцу *ОБ-ДЗ-021 Захтјев за набавку*.

4.9.3 Складиштење и етикетирање средстава за чишћење и дезинфекцију

Средства за чишћење и дезинфекцију складиште се и чувају у посебним просторијама, тако да нису доступна неовлашћеним лицима и користе се у складу са упутством произвођача.

	Страна 8 од 13	Издање:	Важи од:	УП-ДЗ-004
		друго	01.03.2022.	

При пријему, надзорна сестра/техничар врши евиденцију примљених хемикалија, у складу са важећом регулативом, уписује се датум, врста, количина, рок трајања и примједба у *Књигу евиденције хемикалија*. Хемикалије појединих категорија складиште се одвојено од других хемикалија са којима могу реаговати, како би се спрјечила нежељена хемијска реакција.

У свакој просторији гдје су смјештене хемикалије, на видном мјесту мора постојати *Упутство о елементима обиљежавања и начину поступања са опасним хемикалијама* (класе опасности и графичке приказе опасности са знацима опасности и писаним упозорењима) и *Опште информације о начину поступања с хемикалијама* које су прилог овог упутства. Складиштење хемикалија у службама врши се у посебним металним ормарима који се закључавају или на полицама у намјенској просторији која се, такође, закључава.

За чување и складиштење хемикалије у службама задужена је надзорна сестра/техничар у служби. Приликом пријема хемикалије у службу, односно издавања хемикалије спремачици, надзорна сестра/техничар увијек провјерава:

- да ли хемикалије имају фабричку декларацију;
- врсту и стање паковања;
- количину хемикалије.

Надзорна сестра/техничар у служби задужена је да води рачуна о ротацији средстава за чишћење и дезинфекцију на бази њиховог искоришћења прије истека рока употребе.

Надзорна сестра/техничар дужна је да особље које учествује у поступку одржавања хигијене обучи за примјену, и да достави сва потребна упутства о правилном коришћењу и дозирању хемикалија које се користе у служби. Приликом руковања с хемикалијама, обавезно је коришћење заштитне опреме.

4.9.4 Прање и одлагање опреме за чишћење

Опрема за чишћење и прање, као што су цогери, четке, крпе, спужве и канте, перу се врућом водом и детергентом након сваке употребе и одлажу се, осушени, у просторије или на мјеста који су за то предвиђена.

Прибор и опрема за чишћење санитарног чвора не смије се користити за чишћење, нити одлагати заједно са прибором и опремом за чишћење других просторија.

Прибор за чишћење просутог инфективног материјала се налази само у просторији за привремено складиштење инфективног материјала и користи се само у случају просипања инфективног материјала.

Главна/надзорна сестра/техничар задужена је за контролу правилног руковања прибором за одржавање хигијене и периодичну замјену новим.

4.10 Поступци с вешом

Поступци с вешом обухватају прикупљање и примање рубља, његово обиљежавање, прање, сушење, пеглање, складиштење и снабдијевање свих служби Дома здравља. За провођење ових поступака, одговорна је главна сестра у чијој је надлежности организација рада у праоници (вешерају).

Коришћена униформа, мантили, компресе и друго рубље може бити контаминирано патогеним микроорганизмима у сасушеним партикулама крви и тјелесних течности. Ризик од преношења може се смањити до занемарљивог нивоа ако се контаминирана одјећа прикупља

	Страна 9 од 13	Издање:	Важи од:	УП-ДЗ-004
		друго	01.03.2022.	

у заштитним ПВЦ рукавицама, чија употреба је обавезна, у заштитној одјећи и обући, без растресања.

Спремачица сваки дан, према потреби и неколико пута дневно, прикупља прљаво рубље у служби и одмах га, прије слања у вешерај, разврстава на контаминирано и неконтаминирано. Неконтаминирано рубље пакује се у вреће плаве боје. Контаминирано рубље, које је било изложено потенцијалном извору инфекције, одваја се у посебне жуте вреће и шаље уз допис, како би се предузеле мјере предострожности.

Уколико у току рада дође до контаминације радне униформе, спремачица је одмах одлаже у жуту врећу и истог дана шаље у вешерај.

Транспорт прљавог веша се врши у затвореним врећама. Вреће с контаминираним и неконтаминираним рубљем не смију бити претрпане, пуне се до 2/3 запремине и морају бити прописно затворене да не би дошло до просипања веша.

Рубље (радни мантили и униформе, компресе, паравани) из појединих служби обиљежавају се машинским обиљежавањем/водоотпорним фломастером.

Прикупљено рубље се евидентира у *Књигу вешераја*, у два примјерка. Врсту и количину веша прикупљеног у служби евидентира спремачица, што потврђује својим потписом у *Књизи вешераја* и заједно са вешом се доставља у вешерај. Радник вешераја, приликом пријема веша, провјерава врсту и количину рубља који је евидентиран и послат из службе, што потврђује својим потписом. Један примјерак обрасца задржава радник вешераја, а други враћа у службу која је послала веш.

Рубље се пере према тачно одређеном седмичном распореду, за чију израду је задужена главна сестра.

Прање неконтаминираног веша врши се на температури воде 95°C, детерцентом за веш трговачког квалитета.

Контаминирани веш пере се одвојено. Прво се потопи у раствор дезинфицијенса (хлорни препарат, варикина), после препорученог контактне времена се испира и даље пере детерцентом за веш, на температури воде 95°C.

Опрани веш се суши, пегла и одлаже се на полице које су за то предвиђене и обиљежене по службама.

Чист веш се, према распореду, доставља у службу Дома здравља. Приликом предаје веша, особи у вешерају, лице одговорно за вешерај провјерава у *Књизи вешераја*, гдје је евидентиран веш достављен на прање, а стање приликом примопредаје обе стране потврђују својим потписима.

Резервни мантили, који морају бити на располагању уколико дође до контаминације крвљу током радног времена, стоје у службама? Уколико је рубље оштећено, поцијепано и сл. вешерај ради поправке

4.11 Дезинсекција и дератизација

Дезинсекција и дератизација, уз поступак дезинфекције описан у претходним поглављима, представљају мјере за спречавање и сузбијање заразних болести.

Дезинсекција се спроводи редовно два пута годишње, а по указаној потреби и чешће.

	Страна 10 од 13	Издање:	Важи од:	УП-ДЗ-004
		друго	01.03.2022.	

Дератизација се проводи као општа систематска дератизација, прољетна и јесења, према плану града Градишка.

Процјену о потреби спровођења дезинсекције и дератизације, или само дератизације (ванредне), врши Хигијенско-епидемиолошка служба ЈЗУ „Дом здравља“ Градишка. Одобрење за спровођење дезинсекције и дератизације даје директор Дома здравља или лице које он овласти. На позив главне сестре Дома здравља, Хигијенско-епидемиолошка служба, проводи потребне мјере и радње, о чему се води евиденција у *Књизи евиденције дезинсекције и дератизације* у Хигијенско-епидемиолошкој служби.

Књига садржи рубрике за унос сљедећих података:

- датум,
- назив објекта у коме је вршена дезинсекција или дератизација,
- назив средства и концентрација,
- потпис извршиоца,
- потпис надзорне сестре службе.

Књига евиденције дезинсекције и дератизације се чува у Хигијенско-епидемиолошкој служби ЈЗУ „Дом здравља“ Градишка.

4.12 Вођење евиденције одржавања хигијене

Евиденција о спроведеним мјерама одржавања хигијене и дезинфекције води се свакодневно на *ОБ-ДЗ-014 Евиденција чишћења*, а евиденција о употребљеним хемикалијама води се у *Књизи евиденције хемикалија*, у коју се уписују сљедећи подаци: када се дезинфикује, назив хемикалије, опасност и упозорење.

Евиденцију о спроведеним мјерама одржавања хигијене и употребљеним хемикалијама у организационој јединици води спремачица. Надзорна сестра службе и тимска сестра у амбуланти контролишу ефикасност одржавања хигијене и коректност вођења евиденције о одржавању хигијене.

ОБ-ДЗ-014А Евиденције чишћења у санитарским возилима воде возачи, а контролу ефикасности одржавања хигијене води надзорна сестра службе.

Евиденција рубља у праоници врши се кроз *Књигу вешераја* и за то је задужена особа која ради у вешерају/праоници.

5 ПРИЛОЗИ И ОБРАСЦИ

5.1 Прилози

- Прилог 1: Опште информације о начину поступања са хемикалијама,
- Прилог 2: Елементи обиљежавања опасних хемикалија (класе опасности и графички приказ опасности, са знацима опасности и писаним упозорењима).

5.2 Обрасци

- ОБ-ДЗ-014 Евиденција чишћења,
- ОБ-ДЗ-014А Евиденција чишћења санитарског возила,
- ОБ-ДЗ-008 План одржавања хигијене.

	Страна 11 од 13	Издање:	Важи од:	УП-ДЗ-004
		друго	01.03.2022.	

6 ЗАПИСИ

Табела 1:

Назив документа	Ознака обрасца	Документ формира	Број примјерака	Рок чувања	Мјесто чувања	Евидентирање
План одржавања хигијене	ОБ-ДЗ-008	Надзорна сестра службе	2	1 године	Архива службе Архива ДЗ	Да
Евиденције чишћења	ОБ-ДЗ-014	Спремачица	1	1 година	Архива службе	Не
Књига евиденције хемикалија	-	Надзорна сестра/техничар	1	5 година	Архива службе	Не
Књига вешераја	■	Лице одговорно за вешерај	1			Не
Књига евиденције дезинсекције и дератизације	-	Хигијенско-епидемиолошка служба	1	3 године	Архива ДЗ	
Евиденција чишћења санитетског возила	ОБ-ДЗ-014 А	Возач санитетског возила	1	1 година	Архива службе	Не

	Страна 12 од 13	Издање:	Важи од:	УП-ДЗ-004
		друго	01.03.2022.	

Прилог 1: Опште информације о начину поступања с опасним хемикалијама

- Прије употребе опасних хемикалија увијек прочитати упутство произвођача. Упутство садржи информације о опасним својствима и безбједном руковању опасним хемикалијама.
- У служби, хемикалије треба држати у ормару под кључем или у намјенској просторији која је такође закључана, без могућег приступа неовлаштеним лицима.
- Хемикалије не треба држати у истом ормару са храном и пићем.
- Хемикалије увијек држати у добро затвореној оригиналној амбалажи, како би се онемогућило изливање садржаја.
- Никада не мијешати хемикалије, јер се не могу предвидјети посљедице (испарења отровних гасова, пожар, експлозија, итд.).
- У току употребе, хемикалије никад не остављати отворене, јер у тренутку непажње, може доћи до просипања или до њих могу доћи друге особе што може угрозити њихову безбједност.
- У случају тровања или сумње да је дошло до тровања, треба остати миран и поступити у складу са упутством на паковању. Јавити се љекару за пружање прве помоћи.
- Обавјештење о опасности приказано је у Табели 2

Табела 2: Обавјештење о опасности

КЛАСА ОПАСНОСТИ	ЗНАК ОПАСНОСТИ
Веома токсично	T+
Токсично	T
Штетно	Xn
Корозивно	C
Иритативно	Xi
Сензибилизација	Xn или Xi
Канцерогено, категорија 1 или 2	T
Канцерогено, категорија 3	Xn
Мутагено, категорија 1 или 2	T
Мутагено, категорија 3	Xn
Токсично по репродукцију, категорија 1 или 2	T
Токсично по репродукцију, категорија 3	Xn

	Страна 13 од 13	Издање:	Важи од:	УП-ДЗ-004
		друго	01.03.2022.	

Прилог 2: Елементи обиљежавања опасних хемикалија (класе опасности и графички приказ опасности, са знацима опасности и писаним упозорењима)

Табела 3: Елементи обиљежавања хемикалија

ЕЛЕМЕНТИ ОБИЉЕЖАВАЊА ХЕМИКАЛИЈА			
ЕЛЕМЕНТИ ОБЕЛЕЖАВАЊА НА ОСНОВУ КЛАСИФИКАЦИЈЕ ПРЕМА ПРАВИЛНИКУ О КЛАСИФИКАЦИЈИ, ПАКОВАЊУ, ОБЕЛЕЖАВАЊУ И ОГЛАШАВАЊУ ХЕМИКАЛИЈЕ И ОДРЕЂЕНОГ ПРОИЗВОДА		ЕЛЕМЕНТИ ОБЕЛЕЖАВАЊА НА ОСНОВУ КЛАСИФИКАЦИЈЕ ПРЕМА ПРАВИЛНИКУ О КЛАСИФИКАЦИЈИ, ПАКОВАЊУ, ОБЕЛЕЖАВАЊУ И ОГЛАШАВАЊУ ХЕМИКАЛИЈЕ И ОДРЕЂЕНОГ ПРОИЗВОДА У СКЛАДУ СА ГЛОБАЛНО ХАРМОНИЗОВАНИМ СИСТЕМОМ ЗА КЛАСИФИКАЦИЈУ И ОБЕЛЕЖАВАЊЕ УН	
КЛАСА ОПАСНОСТИ	Графички приказ опасности (пиктограм), писано упозорење и знак опасности	КЛАСА И КАТЕГОРИЈА ОПАСНОСТИ	Пиктограм опасности
Експлозивно	 Експлозивно E	Нестабилни експлозивни Експлозивни, подкласа 1.1, 1.2, 1.3 и 1.4 Самореактивне супстанце и смеше, тип А, Б Органски пероксиди, тип А, Б	
Веома лако запаљиво Лако запаљиво	 Веома лако запаљиво F+ или лако запаљиво F	Запаљиви гасови, кат. 1 Запаљиви аеросоли, кат. 1 и 2 Запаљиве течности, кат. 1, 2 и 3 Запаљиве чврсте супстанце и смеше, кат. 1 и 2 Самореактивне супстанце и смеше, тип Б, Ц, Д, Е, Ф Самозапаљиве течности, кат. 1 Самозапаљиве чврсте супстанце и смеше, кат. 1 Самозагревајуће супстанце и смеше, кат. 1 и 2 Супстанце и смеше које у контакту са водом ослобађају запаљиве гасове, кат. 1, 2 и 3 Органски пероксиди, тип Б, Ц, Д, Е, Ф	
Оксидујуће	 Оксидујуће O	Оксидујући гасови, кат. 1 Оксидујуће течности, кат. 1, 2 и 3 Оксидујуће чврсте супстанце и смеше, кат. 1, 2 и 3	
		Гас под притиском	
Корозивно	 Корозивно C	Супстанце и смеше корозивне за метале, кат. 1 Корозивно оштећење коже, кат. 1А, 1Б и 1Ц Тешко оштећење ока, кат. 1	
Веома токсично Токсично	 Веома токсично или Токсично T+ T	Акутна токсичност, кат. 1, 2 и 3	
Штетно Иритативно Сензибилизација	 Штетно или Иритативно Xn Xi	Акутна токсичност, кат. 4 Иритација коже, кат. 2 Иритација ока, кат. 2 Сензибилизација коже, кат. 1 Специфична токсичност за циљни орган – Једнократна изложеност, кат. 3	
Мутагено, кат. 1 и 2 Карциногено, кат. 1 и 2 Токсично по репродукцију, кат. 1 и 2	 Токсично T	Сензибилизација респираторних органа, кат. 1 Мутагено герминативних ћелија, кат. 1А, 1Б и 2 Карциногеност, кат. 1А, 1Б и 2 Токсичност по репродукцију, кат. 1А, 1Б и 2 Специфична токсичност за циљни орган – ЈИ, кат. 1 и 2 Специфична токсичност за циљни орган – ВИ, кат. 1 и 2 Опасност од аспирације, кат. 1	
Мутагено, кат. 3 Карциногено, кат. 3 Токсично по репродукцију, кат. 3	 Штетно Xn		
Опасно по животну средину	 Опасно по животну средину N	Опасност по водену животну средину – Акутно, кат. 1 – Хронично, кат. 1 и 2	